

14/7/04

**MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE
BESCHERMING ALS MONUMENT, STADS- OF DORPSGEZICHT**

**DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN AMBTENARENZAKEN,**

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003;

Gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 10 juni 2003 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse regering van 29 augustus 2003, 24 oktober 2003 en 18 februari 2004;

Gelet op het ministerieel besluit van 02 oktober 2003 houdende ontwerp van lijst van voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 mei 2004,

BESLUIT :

Artikel 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001 en 21 november 2003:

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Gottem,
gelegen te Deinze (Gottem), Ardense Jagersstraat-Gottem 5;
bekend ten kadaster:
Deinze, 6de afdeling, sectie B, perceelnummers 93E4, 94A.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Wontergem met uitzondering van de recentere aanbouwen,

gelegen te Deinze (Wontergem), Tabakstraat 2;

bekend ten kadaster:

Deinze, 7de afdeling, sectie A, perceelnummer 317^E (met uitzondering van de moderne uitbouw achteraan het huis).

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Zeveren,

gelegen te Deinze (Zeveren), Kerkstraat 1;

bekend ten kadaster:

Deinze, 4de afdeling, sectie A, perceelnummer 138B.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Semmerzake,

gelegen te Gavere (Semmerzake), Dorpstraat 1;

bekend ten kadaster:

Gavere, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 520A.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Dikkelvenne,

gelegen te Gavere (Dikkelvenne), Nijverheidsstraat 16;

bekend ten kadaster:

Gavere, 5de afdeling, sectie B, perceelnummer 1036F.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Bottelare,

gelegen te Merelbeke (Bottelare), Dorpsstraat 2;

bekend ten kadaster:

Merelbeke, 4de afdeling, sectie A, perceelnummer 219A.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Melsen,

gelegen te Merelbeke (Melsen), Melsenstraat 6;

bekend ten kadaster:

Merelbeke, 7de afdeling, sectie A, perceelnummer 231B.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Lemberge,

gelegen te Merelbeke (Lemberge), Burg. Van Gansberghelaan 83;

bekend ten kadaster:

Merelbeke, 3de afdeling, sectie A, perceelnummer 254C.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- als monument:

Pastorie van Eke,

gelegen te Nazareth (Eke), Noël Schoorensstraat 9;

bekend ten kadaster:

Nazareth, 2de afdeling, sectie B, perceelnummer 491A.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- **als monument:**

Pastorie van Zevergem,
gelegen te De Pinte (Zevergem), Dorp 2;
bekend ten kadaster:
De Pinte, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 495B.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- **als monument:**

Pastorie van Balegem,
gelegen te Oosterzele (Balegem), Pastorieberg 2;
bekend ten kadaster:
Oosterzele, 2de afdeling, sectie B, perceelnummers 493F, 494C, 504F.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- **als monument:**

Pastorie van Moortsele met uitzondering van de opstaande constructies gebouwd na 1900,
gelegen te Oosterzele (Moortsele), Sint-Antoniusplein 10;
bekend ten kadaster:
Oosterzele, 4de afdeling, sectie A, perceelnummers 357C, 360D.

Wegens de artistieke, historische en wetenschappelijke waarde:

- **als monument:**

Pastorie van Wachtebeke,
gelegen te Wachtebeke (Wachtebeke), Dorp 35;
bekend ten kadaster:
Wachtebeke, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 1053B.

Artikel 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarden worden als volgt gemotiveerd:

De lijst van beschermde gebouwen is een selectie uit de inventaris van pastorieën uit de 18de tot begin 20ste eeuw. De 13 panden vertegenwoordigen 22,4% en zijn allen representatief en toonaangevend voor de pastorie en haar evolutie. Het zijn panden met één of meerdere historische, artistieke en/of wetenschappelijke waarden.

De **historische waarde** van de pastorie bestaat uit de kerkelijke verplichting aan de pastoor om na een benoeming op zijn beneficie te gaan wonen. Dat vereiste een 'pastoreel huis'. Deze verplichting werd herhaald tijdens het concilie van Trente waardoor in het begin van de 17de eeuw verschillende pastorieën werden gebouwd.

Het is pas ná de seculiere wet van 25 september 1769 dat de meeste pastorieën opgericht werden. De tiendenheffers werden daartoe verplicht. Slechts weinig pastorieën van voor 1769 bleven bewaard, wat hen tot bijzondere getuigen én referentiepunten maakt voor de evolutie in de tweede helft van de 18de eeuw. De 19de-eeuwse pastorie, opgetrokken door de gemeente, is het gevolg van het Concordaat van 1801.

De pastorie hoort door deze historische context samen met de kerk, het gemeentehuis en de dorpschool tot de historisch gegroeide dorpskern, de parochie en het collectieve geheugen van de dorpsgemeenschap.

De **artistieke waarde** van de pastorie bestaat uit het steeds zeer consequent toepassen van de meest moderne structuur, constructie, decoratie en (tuin)aanleg eigen aan de bouwperiode van het pand. De drang naar het nieuwe en moderne resulteerde niet zelden in het herinrichten van één of meerdere kamers met nieuwe vormen, materialen en stijlen.

Verschillende pastorieën getuigen van deze architecturale evolutie. In zowel de 18de als eerste helft van de 19de eeuw is de invloed vanuit Frankrijk op de kunst en architectuur in onze contreien zeer duidelijk. Die invloed is zeer duidelijk merkbaar in zowel de toegepaste stijlen als in de 18de-eeuwse formele tuinaanleg waarbij het huis 'entre cour et jardin' geplaatst werd.

De typologie kent een zeer specifieke evolutie van dubbelhuis naar vrij grondplan. Typisch en uniek voor de pastorie is de mogelijkheid om de bovenverdieping af te sluiten van de benedenverdieping dankzij een smeedijzeren hek of luik, dat van op de verdieping kan gesloten worden.

De tuinen getuigen allen van de onverbreekelijke band tussen pastorie en tuin. De zelfvoorzienig van de pastoor uitte zich in zowel een sier- als nutstuin met alle daaruit volgende nutsgebouwen als schuren, stallen, bakoven, volières, opslagruimtes, De aanleg inclusief ondermeer de ommuring, poortgebouwen, kleine tuinelementen als kapellen, grotten, vijvers, wallen, paden, serres, bruggen, tuinpaviljoenen, loverpriëlen, beelden, ... is steeds zeer representatief voor de evolutie van formele naar landschappelijke tuin welke in deze periode plaatsvindt.

Verschillende tuinen hebben **wetenschappelijke**, meer bepaald dendrologische waarde door hun bijzondere bomenbestand.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Gottem, gelegen Ardense Jagersstraat-Gottem 5 te Deinze (Gottem):

De pastorie van Gottem werd door de kerkfabriek gebouwd in 1860 en hersteld / uitgebreid in 1941. Het pand is naar exterieur en interieur representatief voor een pastorie uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het interieur wordt gekenmerkt door de traditionele T-structuur. Het pand behield zijn authentieke decoratie met stucwerk, schouwmantels, vloeren (oa. tapijttegelvloeren), binnenschrijnwerk, trap, deuren met geëst glas, hang- en sluitwerk, ... Het pand is gelegen in een grote tuin met landschappelijke aanleg en interessant bomenbestand.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Wontergem, gelegen Tabakstraat 2 te Deinze (Wontergem), met uitzondering van de moderne uitbouw achteraan het huis:

De pastorie van Wontergem werd gebouwd in 1895 en is door zijn vormgeving, interieuraankleding en tuinaanleg representatief voor het einde van de 19de-eeuw. In de tuin nog een stalletje en bakhuis uit 1904, zij zijn representatieve voorbeelden van de zelfvoorziening van een pastoor in de 19de-begin 20ste eeuw.

Het pand behield zijn oorspronkelijke interieurdecoratie waaronder binnenschrijnwerk, tapijttegelvloeren, stucwerk, schouwmantels, trap, hek uit 1902 op de bovenverdieping, plankenvloeren, ... Sporen laten muurschilderingen vermoeden op de benedenverdieping.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Deinze, gelegen Kerkstraat 1 te Deinze (Zeveren):

Uitzonderlijk bewaarde pastorie opgetrokken in 1751 voor de wetgeving van Maria Theresia. De site is representatief naar ligging en samenstelling. Het pand bestaat uit een hoofdvolume en enkele bijgebouwen (stallingen); het sluit aan bij, en heeft een poortje uitgevend op, het kerkhof. Representatief voorbeeld van evoluerende architectuur gezien de verschillende bouwsporen in de zijgevel. Het pand behield zijn typische opdeling van een dubbelhuis, en authentieke interieurelementen zoals schrijnwerk, stucwerk, kasten, vloeren, dakconstructie... uit 18de en 19de eeuw. De tuin behield een loverprieel.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Semmerzake, gelegen Dorpsstraat 1 te Gavere (Semmerzake):

De kern van de pastorie van Semmerzake klimt op tot de 18de eeuw, werd verhoogd in de 19de eeuw en de zijvleugels zijn gemoderniseerd in 1958. De aansluitende vleugels deden in

de 19de-eeuw dienst als schooltje (ca 1830) en werden later gebruikt als vergaderlokalen en de gemeentelijke bibliotheek. Het pand is een representatief voorbeeld van de evoluerende architectuur en gebruik van een gebouw in de 18de tot 20ste eeuw.

Uit de 18de eeuw rest nog de kelder, de indeling van een dubbelhuis en de balkenlaag. De verbouwing en herinrichting uit de 19de eeuw bleef intact bewaard (T-structuur, binnenschrijnwerk, stucwerk, muurschilderingen ca 1850, hang- en sluitwerk, inrichting archief/bibliotheekkamer, vloeren, ...). Zeer opvallend en uniek is de archiefkamer met een houten onderbouw, marmeren tablet en een bovenbouw in hout en glas. De structuur van het meubilair wordt benadrukt door basementen, halfzuilen, eenvoudige kapiteeltjes, muizetandfries.

Het imposante gebouw is achterin gelegen in een ommuurde tuin met wetenschappelijk waardevol bomenbestand.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Dikkelvenne, gelegen Nijverheidsstraat 16 te Gavere (Dikkelvenne):

De kerkfabriek bouwde in 1865 de huidige pastorie die zeer statig en uitzonderlijk is voor een plattelandspastorie. Het balkon werd geschonken door de lokale kasteelheer. Het pand behield zijn oorspronkelijk gepleisterde rijke voorgevel en sobere achtergevels. Het interieur is naar indeling zeer afwijkend en bijgevolg uitzonderlijk voor een landelijke pastorie. De interieuraankleding bleef intact aanwezig en is representatief voor de tweede helft van de 19de-eeuw.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Bottelare, gelegen Dorpsstraat 2 te Merelbeke (Bottelare):

De pastorie werd in 1773 opgericht door de Sint-Pietersabdij van Gent als eenlagig huis. In de 19de eeuw werd de pastorie verhoogd met één bouwlaag. De plattegrond van de woning is afwijkend en uniek ten opzichte van andere pastorieën. De salons zijn gedecoreerd met rijk rococostucwerk dat representatief is voor de tweede helft 18de-eeuw en stijl van de Sint-Pietersabdij van Gent.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Melsen, gelegen Melsestraat 6 te Merelbeke (Melsen):

De pastorie van Melsen werd opgetrokken in 1877 als laatste in een reeks van gebouwen die zeker teruggaan tot de 16de eeuw. Het pand behield zijn vormgeving, indeling en aankleding (stucwerk, schouwmantels, binnenschrijnwerk, ...) uit het laatste kwart van de 19de eeuw en is daardoor representatief voor deze periode. De trap kan afgesloten worden door een deur.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Lemberge, gelegen Burgemeester van Gansberghelaan 83 te Gavere (Lemberge):

Het huidige pand werd gebouwd in 1871 vermoedelijk naar ontwerp van architect E. de Perre-Montigny .

Zowel exterieur als indeling van het interieur en de decoratie zijn representatief voor de tweede helft van de 19de-eeuw. Het pand behield de oorspronkelijke indeling met T-structuur, de stucwerkdecoraties, de schouwmantels, ingemaakte kasten, schrijnwerk met houtimitatie, de trap, evenals hang- en sluitwerk,...

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Eke, gelegen Noël Schoorensstraat 9 te Nazareth (Eke):

De pastorie van Eke is een representatief voorbeeld van de architectuur in het midden van de 19de-eeuw en van de ontwerpen van architect E. de Perre - Montigny in het bijzonder. Het pand behield zijn authentieke indeling en interieuraankleding (stucwerk, schouwmantels, binnenschrijnwerk met hang- en sluitwerk, ingemaakte kasten, trap en deels ook de vloeren, ...). Uitzonderlijk rijk is de aankleding van de gang in romantische Rundbogenstil. Het pand is gelegen in een grote, deels beboste tuin.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Zevergem gelegen Pinte - Dorp 2 te De Pinte (Zevergem):

Pastorie gebouwd in rococostijl in 1765 in opdracht van abt Gudwaldus Seiger van de Gentse Sint Pietersabdij. Het pand is representatief voor de tweede helft van de 18de-eeuw en de rijke uitrusting eigen aan een pastorie van de sint-Pietersabdij. In de tuin nog een koetshuis representatief voor de hoge status van de pastoor in de 18de eeuw.

Het rijke interieur beschikt over de traditionele 18de-eeuwse indeling en is een representatief voorbeeld van 18de-eeuwse interieuraankleding: hal met rondboognis met schelpmotieven, paneeldeuren en 18de-eeuwse trap, schouwmantels met rocaillestucwerk en stucplafonds zowel op de gelijkvloerse als bovenverdieping, wandschilderingen met classicistische tuinlandschappen in geschilderde stucmlijstingen en bloemenguirlandes, schouw met wapenschild met leuze en attributen van abt Gudwaldus Seiger,...

De tuin is representatief voor de overgang van de formele naar de landschappelijke tuinaanleg. De tuin is nog deels omwald.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Balegem gelegen Pastorieberg 2 te Oosterzele (Balegem):

De huidige pastorie is de laatste telg uit een reeks van pastoriegebouwen die opgetrokken werden sinds 1567. Enkel de 18de-eeuwse fase bleef deels bewaard in het bijgebouw van het 19de-eeuwse pand. De restanten zijn representatief voor een éénlagig dubbelhuis uit de 18de-eeuw en een voorbeeld van evoluerende architectuur in vormgeving en gebruik. Een dergelijk goed geconserveerde combinatie tussen 18de en 19de-eeuwse fasen is zeldzaam.

De huidige pastorie werd opgetrokken in 1874 en is representatief voor de tweede helft van de 19de-eeuw en de stijl van architect E. de Perre-Montigny. Het interieur heeft een voor de tweede helft van de 19de-eeuw representatieve structuur. Het pand behield tevens zijn interieurdecoratie uit de bouwperiode (stucwerk, bovenverdieping afsluitbaar met een ijzeren hek, binnenschrijnwerk met houtimitatie, muren en pilasters met marmerimitatie, tapijttegelvloeren, schouwen, ...). Uitzonderlijk is de bewaring van een haard, bassin en oven in de kelderverdieping. Een fraaie tuin met landschappelijke aanleg, aflopend naar de achterliggende beek, vervolledigt het traditionele 19de-eeuwse beeld van een pastorie.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Moortsele gelegen Sint Antoniusplein 10 te Oosterzele (Moortsele) met uitzondering van opstaande gebouwen opgetrokken na 1900:

De pastorie werd opgetrokken in 1781 en representatief voor de tweede helft van de 18de-eeuw. In het laatste kwart van de 19de-eeuw werd het pand opgehoogd waardoor het een representatief voorbeeld van evoluerende architectuur wordt. De interieurindeling en aankleding (stucwerk, schrijnwerk, schouwmantels, vloeren, hang- en sluitwerk, ...) uit beide afzonderlijke periodes bleef bewaard binnen één gebouw, wat uitzonderlijk is.

De pastorie is ingeplant in een landschappelijk aangelegde tuin met een vijver met brugje.

De historische, artistieke en wetenschappelijke waarde van de pastorie van Wachtebeke gelegen Dorp 35 te Wachtebeke:

De pastorie werd in 1869 opgetrokken naar de plannen van architect E. de Perre-Montigny op een oudere site. Vermoedelijk werden onderdelen herbruikt in de nieuwe constructie (kelder) en het tuinpaviljoen. Het pand kreeg een neogotisch uiterlijk wat uitzonderlijk is binnen het oeuvre van de architect. Ook het interieur behield zijn oorspronkelijke indeling en aankleding (spits- en segmentbogen, plafondstucwerk en kapitelen in neogotische stijl, binnenschrijnwerk uitgewerkt in spitsboogvorm, 19de-eeuwse schouwen, plankenvloeren en plafonds, ...) waardoor het pand representatief is voor de tweede helft van de 19de-eeuw. In de kelder werd een haard aangebracht, terwijl op zolder een bediendekamertje werd ingericht. Achterin de pastorietuin een tuinpaviljoen, vermoedelijk uit de 18de eeuw.

Artikel 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994).

Brussel,

14-07-2004

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN